

kan give os nogen høi Grad af Formodning om, at man der vil være rede til at gaae den samme Veie, som vi ere gaaede. Sighedsprincipet er dog der blevet opfattet paa en heel anden Maade end her. Jeg skal ikke tale om den norske Grundlovs Grundlæggelse for over 50 Aar siden, men jeg skal minde om den constitutionelle Udvikling, som er foregaaet i det andet skandinaviske Rige for meget kort Tid siden. Er man der gaaet den samme Veie, som vi ere gaaede? Og kunne de, der troe, at et saadant militairt Skandinavien vil tilbyde de nordiske Lande en stærk Væbning, finde det at være ganske uden Betænkelse, om vi nu indrette vor Hærplan paa en Maade og efter Principer, der, efter hvad der er seet i de to andre nordiske Lande, dog neppe kan siges at ville finde nogen Samklang der.

Dette er fra den politiske Side de Hovedbetænkigheder, som jeg har ved at gaae ind paa nærværende Lovforslag. Hvad nu det finansielle angaaer, da er det ikke min Mening fra igaar eller fra idag, at Landets Kræfter, selv om dets Udvikling skrider fremad, ikke ville kunne bære en Udgift til Forsvarsvæsenet i en Række af Aar af 6 til 7 Millioner — og saa stor vil Udgiften blive —, thi det er aldeles illusorisk, naar man troer, at der ikke gennem en Række af Aar vil udkræves et større Beløb til alle de Gjenstande, som denne Hærplan fordrer, end det, der er blevet omtalt her af Vidt over 5 Millioner. Jeg har i en Stilling, hvori det var min højeste Pligt at udtale mig derom, gjort det med den Alvor og med det Overlæg, som min Stilling udfordrede. Jeg veed meget vel, at det ogsaa efter min Opfattelse er umuligt at kunne sige: Landets Forsvar skal koste 3 til 4 Millioner og ikke een Skilling mere; det vilde være taabeligt. Men imellem 3—4 Millioner og 6—7 Millioner er der dog et meget stort Spring. Den foreliggende Plan vil for at kunne gennemføres udfordre mange kostbare Anlæg, og vi have jo seet, at der ikke blandt alle de Anker, der her ere blevne fremsførte imod den, er fremkommet en eneste, der, hvis den toges tilfølgelse, vilde føre til Besparelser; tværtimod, de vilde alle føre til større og større Udgifter. Jeg siger, det i mine Tanker er en vovelig og

og en efter min Overbeviisning i Forhold til Landets Kræfter uforholdsmæssig stor Byrde, som man ved den forelagte Plan vil paavælte Staten, og det ikke for med nogen rimelig Grad af Sandsynlighed at kunne opnaae det, som jo dog skulde være Niemedet med den; thi det er ikke opnaaet ved den, og det kan ikke opnaaes.

Hvad nu endelig — og hermed skal jeg slutte — den Indflydelse angaaer, som en saadan Hærplans Gjennemførelse vil have paa vor hele Udvikling, paa Anden i Folket, og hvad dermed staaer i Forbindelse, da troer jeg, at man ogsaa gjør sig Illusioner. Jeg troer ikke, at Menigmand behøver, for saa at sige at afflibe eller afribe de enkelte Kanter, som der endnu kan være ved hans Opdragelse, at stilles ved Siden af de bedre Classers Ungdom i Armeen, og jeg troer heller ikke, at de, der altsaa skulle paa denne Maade bidrage til hans Udvikling, ville kunne gjøre det, naar de gaae til det med Ulyst, og naar de betragte sig selv som dem, der bringe et Offer af deres Tid for hans Skyld. Man har sagt, at enhver Mand skal værge om Fædrelandet med sit Liv, sine Lemmer og sit Blod. Og det er vistnok sandt, at det, naar Krig bryder løs, er Enhvers Pligt, som kan bære Vaaben, at gjøre det. Men der er noget Andet, som ved Siden af Liv, Lemmer og Blod ogsaa hører med til at føre Krig, og det er Penge, det er de Midler, som man har erhvervet sig, og de Kræfter, som man har uddannet for at kunne skabe sig Midler til at føre et for Staten ligesaa vel som for den Enkelte hæderligt Liv. Lader os tage os iagt for at troe, at Alt er gjort med Blod og Lemmer. Jeg gaaer ikke saa vidt, som man saa ofte er gaaet, naar man har beraabt sig paa, at der til at føre Krig udfordres Penge og Penge og Penge; men jeg siger, at der til at føre Krig udfordres Mennesker, Kræfter og Penge. Lader os dog ikke glemme, at det Sidste er ligesaa nødvendigt som det Første. Der blev i Formiddags af en æret Taler (Andræ) talt om, hvorledes vor finansielle Stilling var ved Slutningen af den forrige Krig, og her er Mænd nok tilstede, som gavede deres Samtykke til de Midlers Optagelse, som han nævnte. Jeg har